

Bengt Abrahamsson. Avfällingen. Lawrence efter Arabien. Celanders förlag.

I en tid då vår regering återkommande trampar i klaveret i sina kontakter med länder i Mellanöstern, kommer högts lämpligt en biografi om en av 1900-talets mest gåtfulla och sägenomspunna personer: T. E. Lawrence, mer känd som Lawrence av Arabien, ett smeknamn han själv kände djupt förakt inför. Många av oss minns säkert den storslagna filmen med samma namn där Peter O'Toole spelade Lawrence och en mörklägd Alec Guinness gestaltade prins Faisal. Professor emeritus Bengt Abrahamsson är författare till denna biografi som egentligen tar vid efter det att T. E. Lawrence återvänt till England år 1919 från de stormiga åren med det arabiska upproret och ökenkriget mot turkarna.

En amerikansk journalist slog framgångsrikt mynt av Lawrence liv och skapade legenden som föll som en tung skugga över den verkliga Lawrence. "Lawrence av Arabien var han aldrig", konstaterar Bengt Abrahamsson bestämt. Istället möter vi en vilsen och desillusionerad man som inte hittade rätt i den västerländska civilisationen. Han var besviken över hur västmakterna hanterat araberna och svikit sina löften om självständighet. Frustrerad att man bland britterna inte förstod att bemöta de arabiska ledarna på ett värdigt sätt, skrev han sin berömda bok "The Seven Pillars", på svenska "Vishetens sju pelare". Hans tillbakadragenhet förstärktes dessutom av hans homosexualitet som han trots sin egen frispråkighet aldrig kunde leva ut i en öppen relation. Lawrence samarbetade ett tag med krigsministern Winston Churchill. Bland annat ledde han framgångsrika samtal mellan judar och araber i det palestinska området. Men i England var intresset litet för sådana överenskommelser. Om Lawrence fått råda och verka vidare med de samtalen hade vi idag kanske inte haft en Mellanösternkonflikt som den ser ut idag. Till biografins kuriosa hör Lawrence djupa intresse för Verner von Heidenstam. Bengt Abrahamsson har skrivit en klok och underhållande biografi över T. E. Lawrence, som också är en upprättelse. Lawrence var inte den skrytsamme lyckosökaren en del anklagat honom för. Det var andra som levde på hans rykten. Han var inte heller den överlägsen västerländske orientalist som exempel Edward Said beskyllt honom för att vara. T.E. Lawrence var helt enkelt en modern person placerad i fel tid. Gripande läsning

Jakob Carlander.